

Sarajevo 20. svibnja 2025. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BIH

DOM NARODA

Marina Pendeš, izaslanica

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BIH

DOM NARODA

n/p gosp. Nikola Špirić, predsjedatelj

915

BOSNA I HERCEGOVINA			
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE			
SARAJEVO			
PRIMLJENO: 20-05-2025			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
02	02-1	1176	25

PREDMET: Prijedlog Zakona o sudu Bosne i Hercegovine

Na temelju članka 94. i 95. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16), kao ovlašteni predlagatelj dostavljam Prijedlog Zakona o sudu Bosne i Hercegovine, radi razmatranja i usvajanja u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

Predlažem da se Prijedlog zakona razmatra po hitnom zakonodavnom postupku sukladno članku 124. Poslovnika Doma naroda.

U privitku dostavljam tekst Prijedloga zakona na hrvatskom jeziku s obrazloženjem.

S poštovanjem,

Marina Pendeš

**NOVI TEKST
NACRT**

Na temelju članka IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na _____sjednici Zastupničkog doma, održanoj ____ 2025. godine, i _____sjednici Doma naroda, održanoj _____ 2025. godine, usvojila je

**ZAKON
O SUDU BOSNE I HERCEGOVINE**

DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

Ovim se zakonom uređuju kontinuitet postojanja Suda Bosne i Hercegovine, osnivanje Apelacijskog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine kao drugostupanjske instance, nadležnost, unutarnja organizacija, javnost rada, financiranje i druga pitanja od značaja za organizaciju i funkcioniranje Suda Bosne i Hercegovine i Apelacijskog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine.

Članak 2.

(Sudbena vlast na razini Bosne i Hercegovine)

(1) Sudbenu vlast na razini Bosne i Hercegovine vrše Sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud) i Apelacijsko odjeljenje Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Apelacijsko odjeljenje Suda).

(2) Sud je nadležan suditi u prvom, a Apelacijsko odjeljenje Suda suditi u drugom stupnju i trećem stupnju, te odlučuju i o drugim pitanjima propisanim ovim zakonom.

(3) Sud i Apelacijsko odjeljenje Suda osnivaju se i ukidaju zakonom.

Članak 3.

(Sjedište i pečat)

(1) Sjedište Suda je u Sarajevu

(2) Sjedište Apelacionog odjeljenja Suda je u općini Istočno Novo Sarajevo.

(3) Sud i Apelacijsko odjeljenje Suda imaju svoj pečat u skladu sa Zakonom o pečatu institucija Bosne i Hercegovine.

(4) Na zgradi u kojoj je smješten Sud, zgradi u kojoj je smješteno Apelacijsko odjeljenje Suda moraju biti istaknuti naziv, grb i zastava Bosne i Hercegovine.

Članak 4.

(Rodna ravnopravnost)

Izrazi koji su u ovom zakonu radi preglednosti dani u jednom gramatičkom rodu se bez diskriminacije odnose i na muški i na ženski rod.

DIO DRUGI – TEMELJNA NAČELA NA KOJIMA SE ZASNIVA RAD

Članak 5.

(Sastav i broj sudaca)

(1) Ukupan broj sudaca u Sudu i Apelacijskom odjeljenju Suda utvrđuje Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće).

(2) Sastav Suda i Apelacijskog odjeljenja Suda odražava različitost naroda Bosne i Hercegovine u smislu etničkog, spolnog i drugog sastava.

Članak 6.

(Neovisnost)

(1) Sudac samostalno i neovisno izvršava svoje dužnosti i odluke donosi u skladu sa zakonom i osobnim tumačenjem činjenica, poštujući ljudska prava i jednakost stranaka pred Sudom i Apelacijskim odjeljenjem Suda, čuvajući osobni autoritet i dostojanstvo Suda bez bilo kakvih ograničenja, neprimjerenog utjecaja, pritiska, izravnih ili neizravnih prijetnji bilo kojih tijela, uključujući i tijela unutar sudskog sustava.

(2) Zabranjen je svaki oblik utjecaja na donošenje sudskih odluka, kao i na tijek i ishod sudskog postupka, a posebno svaki oblik prisile prema sucima, zlouporaba javnih ovlasti i osobnog utjecaja ili bilo kakvog neprimjerenog ponašanja koje može ugroziti neovisnost pravosuđa.

Članak 7.

(Odgovornost)

Suci su dužni u predmetima koji su im dodijeljeni u rad štititi prava i slobode svih osoba jednako, poštujući njihovo dostojanstvo tijekom vođenja sudskog postupka, tako da strankama osiguraju pravično suđenje unutar razumnog roka.

Članak 8.

(Imunitet)

(1) Suci imaju imunitet u skladu sa Zakonom o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

(2) Za štetu koju strankama u vršenju službene dužnosti učine suci odgovara Bosna i Hercegovina.

Članak 9.
(Zaštita prava)

Sud i Apelacijsko vijeće Suda štite prava i slobode zajamčene Ustavom Bosne i Hercegovine i zakonima Bosne i Hercegovine, te u svom radu osiguravaju pravično suđenje, jednaku primjenu zakona, ravnopravnost i jednakost svih fizičkih i pravnih osoba pred zakonom.

Članak 10.
(Preispitivanje sudskih odluka)

Odluku Suda može preispitati, mijenjati i ukidati Apelacijsko odjeljenje Suda u povodu pravnih lijekova u postupku koji je propisan zakonom.

Članak 11.
(Javnost)

(1) Rad Suda i Apelacijskog odjeljenja Suda je javan.

(2) Javnost rada osigurava se javnim raspravljanjem pred Sudom i Apelacijskim odjeljenjem Suda, objavljivanjem sastava Suda i Apelacijskog odjeljenja Suda, davanjem obavijesti javnosti o tijeku sudskog postupka pod uvjetima propisanim zakonom i javnim objavljivanjem sudskih odluka i drugih informacija od interesa za javnost.

(3) Načelo javnosti rada kao i slučajevi isključenja javnosti propisani su procesnim zakonima koji se u postupku primjenjuju.

Članak 12.
(Službeni jezici)

(1) U postupku pred Sudom i Apelacijskim odjeljenjem Suda, u obraćanju sa strankama u upotrebi su bosanski, srpski i hrvatski jezik, te latinično i ćirilično pismo.

(2) Sud i Apelacijsko odjeljenje Suda vode postupak i donose odluke na jeziku i pismu kojim se služi sudac u postupku ili jeziku koji odredi predsjednik vijeća.

(3) Sud i Apelacijsko odjeljenje Suda može na zahtjev stranke osigurati prijevod na ročištu ili prijevod odluke na jezik kojim se stranka služi u postupku, i to u kaznenom postupku na trošak Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda, a u ostalim postupcima na trošak stranke.

Članak 13.
(Sudačka toga i službena legitimacija)

(1) Suci tijekom javnog dijela suđenja i prilikom javnog objavljivanja odluka nose sudačku togu.

(2) Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće posebnim pravilnikom određuje izgled sudačke toge.

(3) Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće propisuje obrasce i izgled službene legitimacije, a izdaje ih Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo pravde).

Članak 14.
(Oznake pripadnosti)

(1) Suci za vrijeme vršenja službene i sudačke dužnosti ne smiju isticati bilo kakve oznake ni sadržaje vjerske, političke, nacionalne ili druge pripadnosti niti smiju poduzimati bilo kakve radnje koje uključuju molitvu ili vjerske geste ili izraze.

(2) Obveza iz stavka (1) ovog članka su i obveze svih zaposlenih u Sudu i Apelacijskom odjeljenju Suda.

(3) Predsjednik Suda i predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda će posebnim pravilnikom propisati pravila ponašanja i odijevanja za zaposlene i stranke u skladu sa stavkom (1) ovog članka.

Članak 15.
(Suradnja i pravna pomoć)

(1) Sud, Apelacijsko odjeljenje Suda i drugi sudovi u Bosni i Hercegovini će surađivati međusobno, kao i s drugim tijelima u Bosni i Hercegovini i stranim sudovima u skladu s procesnim zakonima.

(2) U predmetima iz svoje nadležnosti Sud i Apelacijsko odjeljenje Suda pružaju pravnu pomoć drugim sudovima u Bosni i Hercegovini i inozemstvu u skladu sa zakonom i međunarodnim sporazumom ili na temelju načela reciprociteta.

(3) Sve institucije, organizacije, organi i tijela vlasti i pravne osobe koje vrše javne ovlasti dužni su Sudu, odnosno Apelacijskom odjeljenju Suda, na njihov zahtjev, pravodobno dostaviti tražene spise, isprave i druge podatke, potrebne za vođenje određenog sudskog postupka.

DIO TREĆI – NADLEŽNOST SUDA I APELACIJSKOG ODJELJENJA SUDA

POGLAVLJE I. – Nadležnosti Suda

Članak 16.
(Kaznena nadležnost)

(1) Sud je nadležan u prvom stupnju suditi za kaznena djela propisana Kaznenim zakonom Bosne i Hercegovine i drugim zakonima Bosne i Hercegovine.

(2) Sud je dalje nadležan za kaznena djela propisana zakonima Federacije Bosne i Hercegovine ili Republike Srpske ili Brčko Distrikta kada ta kaznena djela ugrožavaju suverenitet, teritorijalni integritet, političku neovisnost, državnu sigurnost i međunarodni subjektivitet Bosne i Hercegovine.

(3) Sud je nadležan i za kaznena djela iz oblasti terorizma, trgovine ljudima i seksualnog iskorištavanja žena i djece, nezakonite trgovine drogom, nezakonite trgovine oružjem, pranja novca, korupcije, zaštite okoliša, krivotvorenja sredstava plaćanja, kompjuterskog i organiziranog kriminala propisana zakonima Federacije Bosne i Hercegovine ili Republike Srpske ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko distrikt):

- a) ako su djelomično ili u cijelosti počinjena na teritoriju dva entiteta, jednog ili dva entiteta i Brčko distrikta ili izvan teritorija Bosne i Hercegovine; ili
- b) ako su djelomično ili u cijelosti počinjena nezakonitim aktivnostima izvršenim zajedničkim djelovanjem kriminalnih skupina na teritoriju dva entiteta, jednog ili dva entiteta i Brčko distrikta ili izvan teritorija Bosne i Hercegovine; ili
- c) ako je izvršenjem tih kaznenih djela nastala šteta velikih razmjera za državu Bosnu i Hercegovinu; ili
- d) ako su ta kaznena djela propisana međunarodnim ugovorima koje je ratificirala Bosna i Hercegovina.

(4) Sud je nadležan i da:

- a) odlučuje o pitanjima koja se tiču provođenja međunarodnih i međuentitetskih kaznenih propisa, uključujući i odnose s Interpolom i drugim međunarodnim policijskim tijelima, kao što su transfer osuđene osobe, izručenje i predaja osobe koju druga država, odnosno međunarodni sud ili tribunal zahtijevaju od bilo kojeg tijela na području Bosne i Hercegovine;
- b) odlučuje o ponavljanju kaznenog postupka okončanog pravomoćnom odlukom Suda u skladu sa Zakonom o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine.

Članak 17. **(Građanska nadležnost)**

Sud je nadležan da:

- a) rješava imovinske sporove između Bosne i Hercegovine i entiteta, između Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta, između entiteta, između entiteta i Brčko distrikta i između institucija Bosne i Hercegovine koje vrše javne ovlasti;
- b) rješava imovinske sporove proistekle iz štete koja je nastala pri vršenju javnih ovlasti tijela uprave Bosne i Hercegovine, drugih institucija Bosne i Hercegovine i službenih osoba tih tijela i institucija;
- c) provodi izvršni postupak svojih odluka i postupak osiguranja potraživanja;
- d) rješava i druge sporove ako je nadležnost Suda utvrđena zakonima Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom koji su ratificirani u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: PSBiH).

Članak 18. **(Upravna nadležnost)**

Sud je nadležan da:

- a) odlučuje o tužbama protiv konačnih upravnih akata, uključujući i upravnu šutnju, institucija Bosne i Hercegovine i njezinih tijela, javnih agencija, javnih korporacija, institucija Brčko distrikta i drugih organizacija utvrđenih zakonom Bosne i Hercegovine, donesenih u vršenju javnih ovlasti;
- b) ocjenjuje zakonitost pojedinačnih i općih pravnih akata donesenih na temelju zakona Bosne i Hercegovine, pri vršenju javnih dužnosti tijela vlasti Bosne i Hercegovine iz točke a) ovog članka, za koje zakonom nije predviđena sudska zaštita izvan upravnog spora;
- c) odlučuje o zahtjevima za zaštitu sloboda i prava zajamčenih Ustavom Bosne i Hercegovine, ako su povrijeđena konačnim pojedinačnim aktom ili radnjom službene osobe institucija Bosne

- i Hercegovine i njezinih tijela, institucija Brčko distrikta i drugih organizacija utvrđenih zakonima Bosne i Hercegovine, donesenim u vršenju javnih ovlasti;
- d) odlučuje o ponavljanju postupka;
- e) rješava i druge sporove ako je nadležnost Suda propisana zakonima Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom koji su ratificirani u PS BiH.

POGLAVLJE II. – Nadležnosti Apelacijskog odjeljenja Suda

Članak 19.

(Stvarna nadležnost)

- (1) Apelacijsko odjeljenje Suda je nadležno da odlučuje o:
- a) redovitim pravnim lijekovima protiv odluka Suda;
 - b) pravnim lijekovima na odluke svojih vijeća, ako je to zakonom propisano;
 - c) izvanrednim pravnim lijekovima protiv pravomoćnih odluka Suda, kada je to zakonom propisano.
- (2) Apelacijsko odjeljenje Suda je nadležno i da:
- a) odlučuje o žalbama na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine i u postupcima zbog sukoba interesa;
 - b) rješava sukob nadležnosti između sudova iz različitih entiteta, između sudova entiteta i Brčko distrikta, te između Suda i bilo kojeg drugog suda, protiv koje odluke nije dopuštena žalba;
 - c) rješava o prijedlogu za prenošenje nadležnosti sa Suda na drugi sud u entitetu ili Brčko distriktu, kada je iz stvarnih ili pravnih razloga spriječen da postupi Sud;
 - d) rješava o prijedlogu za prenošenje nadležnosti sa sudova Brčko distrikta na stvarno nadležni sud entiteta ili Suda, kada su iz stvarnih ili pravnih razloga spriječeni da postupaju sudovi Brčko distrikta;
 - e) rješava o prijedlogu za prenošenje nadležnosti sa sudova jednog entiteta na sud drugog entiteta ili Sud ili na sudove Brčko distrikta, kada su iz stvarnih ili pravnih razloga spriječeni da postupaju sudovi tog entiteta;
 - f) rješava u svim drugim predmetima kada je to propisano zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom.

Članak 20.

(Postupak po izbornim žalbama)

- (1) Žalba se podnosi Apelacijskom odjeljenju Suda u roku od dva dana od dana prijema odluke Središnjeg izbornog povjerenstva ili odluke posljednje instance.
- (2) Žalba na odluke iz članka 19. stavak 2. točke (a) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine se podnosi putem Središnjeg izbornog povjerenstva, a žalba na odluke iz člana 19. stavak 2. točka (b) i (c) se podnosi Apelacijskom odjeljenju Suda neposredno.
- (3) Apelacijsko odjeljenje Suda kada odlučuje o žalbama iz stavka (1) ovog članka dužno je da donese odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.
- (4) Odluka Apelacijskog odjeljenja Suda po žalbi uloženoj zbog povrede izbornog prava je konačna i obvezujuća.

(5) Apelacijsko odjeljenje Suda blagovremeno i javno objavljuje informacije u svezi s odlukama i obrazloženjima odluka iz stavka (3) ovog članka.

DIO ČETVRTI – UNUTARNJA ORGANIZACIJA SUDA I APELACIJSKOG ODJELJENJA SUDA

POGLAVLJE I. – Rukovođenje i rad u sjednicama

Članak 21. (Predsjednik Suda)

(1) Sud i Apelacijsko odjeljenje Suda imaju svog predsjednika.

(2) Predsjednik Suda i predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda je sudac koji uz sudačku dužnost:

- a) predstavlja Sud, odnosno Apelacijsko odjeljenje Suda pred državnim tijelima i organizacijama;
- b) imenuje suce u različita odjeljenja i vijeća u skladu s poslovnikom o radu;
- c) ako se ne može primijeniti elektronički sustav za upravljanje predmetima, određuje zamjenu za suca u slučaju izuzeća suca kako se odluči na općoj sjednici Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda;
- d) određuje datum opće i proširene sjednice;
- e) saziva i rukovodi radom opće i proširene sjednice Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda;
- f) izrađuje i izvršava proračun Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda;
- g) organizira rad i rukovodi osobljem Suda odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda;
- h) donosi podzakonske akte u skladu s ovim zakonom i interne akte u skladu s Poslovnikom o radu Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda;
- i) vrši i druge poslove nužne za unaprjeđenje organizacije rada.

(3) Predsjednik na općoj sjednici Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda predlaže godišnji plan rada koji se priprema na početku svake kalendarske godine.

(4) Predsjednik Suda može pojedine svoje nadležnosti prenijeti na suca, registrara ili glavnog tajnika Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

(5) Predsjednik Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda određuje suca koji će ga zamijeniti u njegovoj odsutnosti.

Članak 22. (Opća sjednica)

(1) Opću sjednicu čine predsjednik i svi suci Suda, a Opću sjednicu Apelacijskog odjeljenja Suda čine predsjednik i svi suci Apelacijskog odjeljenja Suda.

(2) Opća sjednica, u skladu s načelom sudske autonomije, odlučuje o svim pitanjima bitnim za funkcioniranje Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda, izuzev onih koji su ovim zakonom izričito stavljani u nadležnost predsjednika ili druge osobe ili tijela Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

(3) Opću sjednicu saziva predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda, a obvezno se saziva kada to zatraži sudsko odjeljenje ili najmanje pet sudaca.

(4) Općom sjednicom rukovodi predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda, a u slučaju odlučivanja o izuzeću predsjednika, opća sjednica će odrediti zamjenu u njenom vođenju.

(5) Na općoj sjednici se:

- a) usvaja poslovnik o radu Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda;
- b) usvaja godišnji plan rada;
- c) odlučuje o drugim važnim pitanjima.

(6) Za punovažnost odlučivanja u općoj sjednici potrebno je prisustvo najmanje dvije trećine sudaca, a odluke se donose većinom glasova prisutnih sudaca. Sudac se ne može suzdržati od glasovanja, ali može izdvojiti mišljenje.

(7) Način rada opće sjednice uređuje se poslovníkom o radu.

Članak 23.

(Proširena sjednica Apelacijskog odjeljenja Suda)

(1) Apelacijsko odjeljenje Suda može održati i proširenu sjednicu, koju čine predsjednik i suci Apelacijskog odjeljenja Suda, predsjednik Suda i predsjednici odjeljenja Suda.

(2) Na proširenoj sjednici razmatraju se aktualna pitanja sudske prakse, analizira potreba za stručnim usavršavanjem sudaca, stručnih suradnika, viših stručnih suradnika i stručnih savjetnika te obavljaju i drugi poslovi određeni zakonom.

(3) Za punovažnost odlučivanja u proširenoj sjednici potrebna je prisutnost najmanje dvije trećine sudaca, a odluke se donose većinom glasova prisutnih sudaca.

(4) Način rada proširene sjednice uređuje se poslovníkom o radu koji na prijedlog predsjednika Apelacijskog odjeljenja Suda većinom glasova usvaja proširena sjednica.

Članak 24.

(Kolegij predsjednika)

(1) Predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca, saziva kolegij koji čine predsjednik, predsjednici odjeljenja, registrar, a prema potrebi i drugo osoblje koje odredi predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda.

(2) Kolegij razmatra sva pitanja koja se odnose na obavljanje poslova iz djelokruga Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda, a osobito:

- a) ažurnost Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda i ostvarene rezultate godišnjeg plana rada u prethodnom razdoblju;
- b) stanje svakog sudskog referata po odjeljenjima;
- c) rad po prioritetnim predmetima;
- d) način unaprjeđenja rada, stručno usavršavanje sudaca i ostalih zaposlenika;

e) izvješća o radu, kao i druga pitanja značajna za rad Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda predviđena poslovníkom o radu.

(3) Na temelju analize i rezultata sa sjednice predsjednik može donijeti mjere za bolji i ažurniji rad Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

POGLAVLJE II. – Sudska odjeljenja i odjeli

Članak 25.

(Sudska odjeljenja)

(1) Radi odlučivanja o stvarima iz iste pravne oblasti, u Sudu i Apelacijskom odjeljenju Suda mogu se uspostaviti sudska odjeljenja:

- a) kazneno odjeljenje;
- b) građansko odjeljenje;
- c) upravno odjeljenje.

(2) U Sudu se može osnovati i izvršno odjeljenje Suda radi provođenja Zakona o izvršnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine.

(3) Odjeljenjem rukovodi predsjednik odjeljenja kojeg, na prijedlog opće sjednice, imenuje i razrješava predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda.

Članak 26.

(Sjednice odjeljenja)

(1) Predsjednik odjeljenja saziva i rukovodi sjednicom sudskog odjeljenja.

(2) Na sjednicama sudskog odjeljenja razmatraju se pitanja od interesa za rad i unaprjeđenje metoda rada odjeljenja, kao i ujednačavanje prakse po pravnim i drugim pitanjima odjeljenja.

(3) Predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda, kao i svaki sudac tog odjeljenja, može inicirati održavanje sjednice sudskog odjeljenja u vezi s pravilnom primjenom zakona i zauzimanjem pravnih shvaćanja.

Članak 27.

(Odjeli)

(1) U sastavu odjeljenja Sud, odnosno Apelacijsko odjeljenje Suda može uspostaviti odjele.

(2) Uspostava odjela uređuje se Poslovníkom o radu Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

Članak 28.

(Način rada)

(1) Sud, odnosno Apelacijsko odjeljenje Suda sude u vijećima sudaca, osim ako je zakonom propisano postupanje suca pojedinca.

(2) Ako drugim zakonom nije drugačije propisano, o redovitim i izvanrednim pravnim lijekovima izjavljenim na odluke Suda odlučuje Apelacijsko odjeljenje Suda u vijeću sastavljenom od trojice sudaca.

(3) Sastav vijeća utvrđuje se Poslovníkom o radu Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

Članak 29.

(Poslovník o radu)

(1) Poslovníkom o radu definiraju se pravila funkcioniranja Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda u skladu s načelom sudske autonomije, a posebno pravila po kojima se postupa na općoj sjednici i po kojima postupaju predsjednik, sudska odjeljenja, odjeli i službe kada postupaju u stvarima iz svoje nadležnosti.

(2) Prijedlog poslovnika iz stavka (1) ovog članka predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda dostavlja općoj sjednici na usvajanje. Nakon usvajanja poslovnik se dostavlja na suglasnost Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću.

POGLAVLJE III. – Sudska uprava i službenici Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda

Članak 30.

(Sudska uprava)

Sudsku upravu kako u odnosu na Sud tako i u odnosu na Apelacijsko odjeljenje Suda čine Kabinet predsjednika, Ured registrara i Tajništvo.

Članak 31.

(Kabinet predsjednika)

Kabinet predsjednika Suda, odnosno kabinet predsjednika Apelacijskog odjeljenja Suda obavlja poslove podrške predsjedniku, a osobito poslove protokola, odnosa s javnošću, međunarodne suradnje i obavlja druge poslove u skladu s ovim zakonom i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (u daljem tekstu: Pravilnik Suda) i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Apelacijskog odjeljenja Suda (u daljem tekstu: Pravilnik Apelacijskog odjeljenja Suda).

Članak 32.

(Ured registrara)

(1) Ured registrara je organizacijska jedinica sudske uprave nadležna za pružanje pravne i stručne podrške sucima na predmetima iz nadležnosti Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

(2) Registrar u suradnji s predsjednikom Suda, odnosno predsjednikom Apelacijskog odjeljenja Suda, rukovodi uredom registrara i obavlja poslove u skladu s Pravilnikom Suda i Pravilnikom Apelacijskog odjeljenja Suda.

(3) Registrara po provedenoj natječajnoj proceduri u odnosu na Sud imenuje predsjednik Suda, a u odnosu na Apelacijsko odjeljenje Suda predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda.

(4) Za registrara Suda može biti imenovan diplomirani pravnik VII. stupnja, odnosno minimalno 240 ECTS bodova po bolonjskom ciklusu studiranja, s položenim pravosudnim ispitom, koji ima najmanje šest godina radnog iskustva na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita.

Članak 33.

(Tajništvo)

(1) Tajništvo je organizacijska jedinica sudske uprave nadležna za obavljanje pravnih, administrativnih, materijalno-financijskih i tehničkih poslova, nužnih za funkcioniranje Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

(2) Glavni tajnik, pod nadzorom predsjednika Suda, odnosno predsjednika Apelacijskog odjeljenja Suda rukovodi Tajništvom i obavlja poslove u skladu s Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

(3) Glavnog tajnika po provedenoj natječajnoj proceduri, u odnosu na Sud, imenuje predsjednik Suda, a u odnosu na Apelacijsko odjeljenje Suda predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda.

(4) Za glavnog tajnika može biti imenovan diplomirani pravnik VII. stupnja, odnosno minimalno 240 ECTS bodova po bolonjskom ciklusu studiranja, s položenim pravosudnim ispitom, koji ima najmanje pet godina radnog iskustva nakon položenog pravosudnog ispita i iskustvo na organizacijskim poslovima.

Članak 34.

(Zaposleni)

(1) Zaposlene, u smislu ovog zakona, osim registrara i glavnog tajnika, čine stručno sudsko, administrativno i pomoćno osoblje.

(2) Zaposlene, po provedenoj natječajnoj proceduri, u odnosu na Sud bira predsjednik Suda, a u odnosu na Apelacijsko odjeljenje Suda bira predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda.

(3) Broj zaposlenih, sistematizacija radnih mjesta, opis poslova, ovlasti i odgovornosti, potrebna stručna sprema i drugi uvjeti za zapošljavanje u Sudu, odnosno Apelacijskom odjeljenju Suda, se posebno propisuju pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

Članak 35.

(Stručno sudsko osoblje)

(1) Stručno sudsko osoblje čine stručni suradnici, pravni savjetnici – asistenti i pravni savjetnici, pomoćnici Generalnog tajnika, tajnici i rukovoditelji odjeljenja.

(2) Stručno sudsko osoblje pomaže sucu u njegovu radu, vrši analizu pravnih pitanja, priprema predmete za suđenje, piše nacрте odluka te obavlja, samostalno ili pod nadzorom i po uputama suca, i druge poslove podrške nužne za zakonito, pravodobno i efikasno funkcioniranje

odjeljenja, odnosno odjela sudova, u skladu sa zakonom i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.

Članak 36.

(Administrativno i pomoćno osoblje)

(1) Administrativno osoblje obavlja pravne, administrativne, informacijske i materijalno-financijske poslove, a pomoćno osoblje tehničke i ostale prateće poslove značajne za rad Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

(2) Propisi o pravima i obvezama zaposlenika u tijelima uprave Bosne i Hercegovine primjenjuju se i na administrativno i pomoćno osoblje u Sudu, odnosno Apelacijskom odjeljenju Suda u skladu sa propisima o radnim odnosima koji se primjenjuju na zaposlene u institucijama Bosne i Hercegovine.

Članak 37.

(Ocjenjivanje)

Ocjenjivanje rezultata rada registrara, glavnog tajnika i zaposlenih u Sudu, odnosno Apelacijskom odjeljenju Suda, jednom godišnje vrši predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda, sukladno s propisima o radnim odnosima koji se primjenjuju na zaposlene u institucijama Bosne i Hercegovine.

Članak 38.

(Odgovornost)

Zaposleni u Sudu, odnosno Apelacijskom odjeljenju Suda su odgovorni za povredu službenih dužnosti u skladu s propisima o radnim odnosima koji se primjenjuju na zaposlenike i državne službenike u institucijama Bosne i Hercegovine.

Članak 39.

(Plaće)

(1) Plaće i naknade i određena materijalna prava registrara, glavnog tajnika i stručnog sudskog osoblja utvrđeni su Zakonom o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine.

(2) Plaće i naknade administrativnog i pomoćnog osoblja utvrđene su Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine.

Članak 40.

(Kriteriji za određivanje broja zaposlenih)

(1) Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine propisuje kriterije za određivanje ukupnog broja zaposlenih u Sudu, odnosno Apelacijskom odjeljenju Suda koji je potreban za pravodobno i efikasno obavljanje poslova.

(2) Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u skladu s kriterijima iz stavka (1) ovog članka donosi predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda.

Članak 41.

(Personalna evidencija)

Za zaposlene u Sudu, odnosno Apelacijskom odjeljenju Suda vodi se personalna evidencija, u skladu s Naputkom o sadržaju, načinu vođenja i čuvanja personalnih dosjea koji donosi predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda.

Članak 42.

(Sudački pripravnici)

(1) Za pripravnika može biti primljen na praksu diplomirani pravnik VII. stupnja, odnosno minimalno 240 ECTS bodova po bolonjskom ciklusu studiranja, koji ispunjava opće uvjete propisane Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine .

(2) Pripravniku se postupno dodjeljuju sve vrste poslova radi stjecanja praktičnog iskustva.

(3) Pripravnik se zapošljava na određeno vrijeme do stjecanja uvjeta za polaganje pravosudnog ispita, a najduže dvije godine, na način propisan Odlukom o uvjetima i načinu prijema pripravnika VII. stupnja stručne spreme u radni odnos u institucije Bosne i Hercegovine.

(4) Radi stručnog osposobljavanja za samostalan rad, Sud, odnosno Apelacijsko odjeljenje Suda može bez zasnivanja radnog odnosa primiti diplomiranog pravnika VII. stupnja, odnosno minimalno 240 ECTS bodova po bolonjskom ciklusu studiranja, u skladu s odredbama odluke iz stavka (3) ovog članka, koje se odnose na volontera.

(5) Broj sudačkih pripravnika kao i uvjeti za zapošljavanje, utvrđuju se Pravilnikom Suda odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda , a izbor se obavlja na temelju javnog natječaja koji objavljuje predsjednik Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

POGLAVLJE IV. – Zaštita tajnih podataka

Članak 43

(Povjerljivost)

Suci i službenici Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda dužni su čuvati u tajnosti sve što tijekom svog rada saznaju o sudionicima u postupku i o pravnim i činjeničnim okolnostima njihovog predmeta, te su dužni čuvati kao povjerljive podatke koji nisu dostupni javnosti.

Članak 44.

(Službena tajna)

(1) Suci i službenici Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda dužni su čuvati službenu tajnu, bez obzira na način na koji su je doznali.

(2) Pod službenom tajnom podrazumijevaju se osobito:

- a) svi podaci koji su kao službena tajna određeni zakonom ili drugim propisom;
- b) svi podaci koji su kao službena tajna određeni općim aktima državnih tijela, pravnih osoba i drugih institucija;
- c) podaci i isprave koji su posebno određeni kao službena tajna od državnih tijela, pravnih osoba i drugih institucija;
- d) podaci i isprave koje je kao službenu tajnu odredio predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda ili ovlašteni službenik Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

(3) Obveza čuvanja službene tajne traje i nakon prestanka rada u Sudu, odnosno Apelacijskom odjeljenju Suda.

(4) Predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda ili druga osoba koju on ovlasti može suca ili drugu zaposlenu osobu ili sudskog tumača ili vještaka, osloboditi obveze čuvanja službene tajne ako u pojedinom slučaju za to postoje opravdani razlozi.

(5) Odluku o oslobađanju obveze čuvanja službene tajne za predsjednika Suda, odnosno predsjednika Apelacijskog odjeljenja Suda donosi Opća sjednica Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

DIO PETI – NADLEŽNOST MINISTARSTVA PRAVDE BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 45.

(Nadležnost Ministarstva pravde)

(1) Ministarstvo pravde u okviru sudske uprave ima sljedeće nadležnosti:

- a) izrada nacrtu zakona i drugih propisa;
- b) prati primjenu ovog zakona i drugih propisa koji se odnose na organizaciju i rad Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda;
- c) prikuplja statističke i druge podatke o radu Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda;
- d) prati obavljanje poslova sudske uprave;
- e) druge poslove predviđene ovim ili drugim zakonom.

(2) Sud, odnosno Apelacijsko odjeljenje Suda dužan je dostaviti Ministarstvu pravde sve tražene podatke koji su potrebni za vršenje nadležnosti iz stavka (1) ovog članka.

(3) Ministarstvo pravde vrši svoje dužnosti na način koji osigurava neovisnost Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda i ne smije na bilo koji način utjecati na rad sudova u vezi s pojedinačnim predmetima.

Članak 46.

(Nadzor nad sudskom upravom)

(1) Nadzor nad pravilnim obavljanjem poslova sudske uprave obavljaju ovlašteni upravni inspektori Ministarstva pravde.

(2) U obavljanju nadležnosti iz poslova sudske uprave Ministarstvo pravde surađuje i dostavlja sve informacije Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću.

Članak 47.

(Sudbena policija)

Sudbena policija Bosne i Hercegovine pruža pomoć Sudu, odnosno Apelacijskom odjeljenju Suda i izvršava druge naloge sudova u skladu sa Zakonom o Sudbenoj policiji Bosne i Hercegovine i podzakonskim aktima donesenim na temelju tog zakona.

Članak 48.

(Pritužbe na rad sudaca)

Pritužba protiv suca ili predsjednika Suda, odnosno suca ili predsjednika Apelacijskog odjeljenja Suda koju fizička ili pravna osoba uputi Ministarstvu pravde se bez odgađanja dostavlja Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću na daljnje postupanje.

DIO ŠESTI – FINANCIRANJE RADA SUDA I APELACIJSKOG ODJELJENJA SUDA

Članak 49. (Sredstva za rad)

(1) Bosna i Hercegovina je obvezna osigurati finansijsku i svaku drugu podršku kako bi se osiguralo nesmetano i efikasno funkcioniranje Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

(2) Sud, odnosno Apelacijsko odjeljenje Suda imaju svoj proračun, koji je sastavni dio proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.

Članak 50. (Proračun)

(1) Prije početka svake proračunske godine predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda podnosi prijedlog proračuna Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću radi davanja mišljenja.

(2) U skladu s mišljenjem Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Sud, odnosno Apelacijsko odjeljenje Suda mogu izmijeniti prijedlog proračuna, te konačni prijedlog dostavljaju Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine zajedno s mišljenjem Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća.

(3) Predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda ima pravo prisustvovati i zastupati svoje prijedloge na sjednicama PS BiH i odgovarajućih povjerenstava PS BiH kada se vodi rasprava i odlučuje o pitanjima proračuna koja se odnose na Sud, odnosno Apelacijsko odjeljenje Suda.

(4) Predsjednici su zaduženi za pripremu i izvršavanje proračuna Suda, odnosno Apelacijskog odjeljenja Suda.

(5) Na kraju svake proračunske godine predsjednik Suda, odnosno predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda izvještava Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine o izvršavanju proračuna.

DIO SEDMI – PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 51. (Kontinuitet rada Suda)

(1) Sud nastavlja raditi u kontinuitetu, postojeće Apelacijsko odjeljenje nastavlja sa radom do početka rada Apelacijskog odjeljenja Suda.

(2) Predsjednik Suda, suci i zaposleni u Sudu zadržavaju sva prava stečena prije stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Predsjednik ili sudac Suda ima pravo prijaviti se na natječaj za upražnjeno mjesto suca Apelacijskog odjeljenja Suda i ako bude imenovan, zadržava status u skladu s ranijom pozicijom do dana određenog u odluci o početku rada Apelacijskog odjeljenja Suda.

(4) Sudac Suda koji bude imenovan za suca Apelacijskog odjeljenja Suda ne može postupati u predmetima u kojima je odlučivao u prvom stupnju.

(5) Na dan određen u odluci o početku rada Apelacijskog odjeljenja Suda prestaje s radom Apelacijsko odjeljenje, a suci i zaposleni zadržavaju sva stečena prava u Sudu.

(6) Predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda može sporazumno s predsjednikom Suda preuzeti zaposlene uz njihovu suglasnost, na istu ili sličnu poziciju koju ta osoba ima u Sudu.

Članak 52.

(Osiguranje uvjeta za početak rada Apelacijskog odjeljenja Suda)

(1) Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine će najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona obezbjediti potrebne materijalno-finansijske uslove za početak rada Apelacionog odjeljenja Suda.

(2) Nakon što se ispune materijalno-finansijski uslovi i kadrovska popunjenost, Visoko sudsko i tužilačko vijeće će donijeti Odluku o početku rada Apelacionog odjeljenja Suda čiji će sastavni dio biti i odredba o ispunjenosti uslova za početak rada.

(3) Odluka iz stava (2) ovog člana se objavljuje u „Službenom glasniku BiH“.

Članak 53.

(Izbor sudaca Apelacijskog odjeljenja Suda)

(1) Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće dužno je u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti odluku o potrebnom broju sudaca u Apelacijskom odjeljenju Suda.

(2) Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće dužno je u roku od 60 dana od donošenja odluke o potrebnom broju sudaca provesti proceduru izbora i imenovanja predsjednika, a u dodatnom roku od 60 dana, izbor i imenovanje sudaca Apelacijskog odjeljenja Suda.

(3) Izbor predsjednika i sudaca Apelacijskog odjeljenja Suda provodi se po natječajnoj proceduri propisanoj Zakonom o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine, pod istim uvjetima koji se odnose na imenovanje predsjednika i sudaca Suda.

(4) Na mandat sudaca i predsjednika Apelacijskog odjeljenja Suda primjenjuju se odredbe Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine koje reguliraju mandat sudaca i predsjednika Suda.

(5) Predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda će početi s radom danom stupanja na snagu odluke o početku rada Apelacijskog odjeljenja Suda.

Članak 54.

(Plaće i naknade u Apelacijskom vijeću Suda)

(1) Radi utvrđivanja plaća, naknada i drugih primanja za predsjednika, suce i stručno osoblje u Apelacijskom odjeljenju Suda, Ministarstvo pravde će dostaviti u proceduru usvajanja nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine.

(2) Do stupanja na snagu izmjena zakona iz stavka (1) ovog članka, za predsjednika, suce i stručno osoblje u Apelacijskom odjeljenju Suda primjenjivat će se isti uvjeti kao i za predsjednika, suce i stručno osoblje u Sudu.

Članak 55.

(Ocjenjivanje)

Rezultati rada sudaca i predsjednika Suda i sudaca i predsjednika Apelacijskog odjeljenja Suda ocjenjuju se jednom godišnje u skladu sa Zakonom o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću.

Članak 56.

(Uređivanje unutarnje organizacije i sistematizacije u Sudu i Apelacijskom odjeljenju Suda)

(1) Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće dužno je u roku od 30 dana od dana donošenja odluke o potrebnom broju sudaca u Apelacijskom odjeljenju Suda utvrditi kriterije za određivanje ukupnog broja zaposlenih u Apelacijskom odjeljenju Suda.

(2) Predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda dužan je u roku od 30 dana od dana preuzimanja dužnosti na temelju kriterija iz stavka (1) ovog članka donijeti Pravilnik Apelacijskog odjeljenja Suda, a predsjednik Suda će uskladiti važeći ili donijeti novi Pravilnik Suda.

Članak 57.

(Rješavanje predmeta)

(1) Predmete iz nadležnosti Apelacijskog odjeljenja Suda primljene u rad kod Apelacijskog odjeljenja, preuzet će Apelacijsko odjeljenje Suda.

(2) Primopredaju predmeta iz stavka (1) ovog članka izvršit će predsjednik Suda i predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda u roku od 30 dana od dana stupanja na dužnost predsjednika Apelacijskog odjeljenja Suda.

(3) Predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda dužan je bez odgađanja osigurati nesmetan rad na predmetima u skladu s ovim i drugim zakonima.

DIO OSMI – ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 58.

(Izmjene drugih zakona)

(1) Ministarstvo pravde će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona dostaviti u proceduru usvajanja nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine, kojim će propisati uvjete za imenovanje i mandat predsjednika i sudaca Apelacijskog odjeljenja Suda.

(2) Ministarstvo pravde će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona dostaviti u proceduru usvajanja nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine kojim se utvrđuju plaće, naknade i druga primanja za suce i stručno osoblje u Apelacijskom odjeljenju Suda.

Članak 59.

(Podzakonski akti)

Podzakonske akte potrebne za provođenje ovog zakona nadležne institucije donijet će ili postojeće uskladiti s ovim zakonom u rokovima utvrđenim ovim zakonom, a do tada će se primjenjivati postojeći akti ako nisu u suprotnosti s ovim zakonom.

Članak 60.

(Prestanak važenja Zakona)

(1) Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o Sudu Bosne i Hercegovine – Pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 74/09 i 97/09).

(2) Izuzetno od odredbe stavka (1) ovog članka odredbe čl. 9., 10., 13., 16., 20. i 23. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine – Pročišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 74/09 i 97/09) važe do početka rada Apelacijskog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine.

Članak 61.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenom glasniku BiH“.

PS BiH, broj _____ /24
_____ 2024. godine
S a r a j e v o

PREDSJEDATELJ
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH

PREDSJEDATELJ
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH

OBRAZLOŽENJE

I. – USTAVNI TEMELJ ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni temelj za donošenje ovog zakona sadržan je u članku III. 1. g) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine provođenje međunarodnih i međuentitetskih kaznenopravnih propisa, uključujući i odnose s Interpolom, i u članku IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcija Skupštine Bosne i Hercegovine po Ustavu Bosne i Hercegovine.

II. – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Obveza države Bosne i Hercegovine je da građanima osigura pravnu sigurnost i izvjesnost, što je sastavni element načela vladavine prava u demokratskom društvu. Polazeći od potrebe za postojanjem sudske zaštite na razini države BiH, koja je u skladu s jamstvima utvrđenim u EKLJP, visoki predstavnik je donio Zakon o Sudu BiH, koji je sačinila Venecijanska komisija Vijeća Europe. Nakon toga Parlamentarna skupština BiH je usvojila spomenuti zakon u istovjetnom tekstu, koji je kasnije mijenjan i dopunjavan.

Tako je osnivanjem Suda BiH omogućeno pružanje sudske zaštite u stvarima koje spadaju u nadležnost države BiH, što prema Ustavu BiH predstavlja preduvjet za uspostavljanje vladavine prava u BiH. Sud ima svoju stvarnu nadležnost i u kaznenopravnoj oblasti, čije je izvorište u članku III. stavku 1. točki g. Ustava BiH, koja određuje da je nadležnost institucija BiH provođenje međunarodnih i međuentitetskih propisa, uključujući i odnose s Interpolom. Odredbama Zakona uređena su pitanja stvarne nadležnosti i sastava Suda. Pod pojmom stvarne nadležnosti podrazumijeva se ovlast Suda da odlučuje o određenoj vrsti predmeta ili da poduzima određene vrste procesnih radnji ili da obavlja i druge poslove propisane zakonom. U skladu s tim, Sud je nadležan za kaznena djela utvrđena Kaznenim zakonom BiH i drugim zakonima BiH. Osim navedenih zakonskih određenja sadržanih u odredbama Zakona o Sudu BiH, još je propisano da je Sud nadležan da odlučuje po žalbama, odnosno pravnim lijekovima na odluke donesene u prvom stupnju.

Što se tiče rješavanja žalbi u Zakonu o kaznenom postupku BiH, postoji pravilo dvostepenosti, prema kome žalbu izjavljenu protiv presude preispituje Apelacijsko vijeće Suda i o njoj donosi odluku u sjednici vijeća ili na osnovi održanog pretresa (čl. 305.). Dakle, žalbu izjavljenu protiv presude Suda BiH preispituje isti taj sud (Apelacijsko vijeće) i o njoj donosi odluku, što se kosi s ustaljenom definicijom da: „Kao najvažniji pravni lijek, žalba protiv prvostupanjske presude definira se kao redovit, devolutivan, suspenzivan i potpun pravni lijek stranaka i drugih zakonom ovlaštenih osoba, kojim se traži od višeg suda da zbog određenog nedostatka prvostupanjsku presudu preinači ili da je u cjelini, odnosno djelomično ukine i zamijeni presudom višeg suda.“

Dakle, pravo na žalbu u kaznenom postupku je zakonsko, ustavno, konvencijsko i jedno od temeljnih ljudskih prava. Cjelokupan postupak po redovitim pravnim lijekovima, pa i pretres pred drugostupanjskim sudom, je primarno postupak po žalbi, ispitivanje njezine osnovanosti i donošenje odluke po žalbi. Radi toga pravo na žalbu u kaznenom postupku je zajamčeno u

nacionalnom i međunarodnom kaznenom pravu i predstavlja središnje pravo subjekata žalbe na pobijanje svih nepravilnih i nezakonitih presuda donesenih pred prvostupanjским sudom. Nije sporno da je pravo na žalbu zakonsko pravo na razini države BiH jer Zakon o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH) u članku 292. izričito propisuje pravo na žalbu i rok za podnošenje žalbe protiv presuda donesenih u prvom stupnju. Međutim članak 2. stavak 3. točka a. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (MPGPP) priznaje pravo djelotvorne žalbe, a članak 14. stavak 5. MPGPP osigurava pravo žalbe svakoj osobi koja je proglašena krivom za neko kazneno djelo, tako da ima pravo da njegovu krivicu i osudu razmotri viši sud u skladu sa zakonom. Članak 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP) osigurava pravo na efikasan pravni lijek pred domaćim državnim tijelom ako su povrijeđena prava priznata u ovoj konvenciji tako da efikasnost mora biti institucionalna, stvarna, korektivna i materijalna, dok članak 2. Protokola 7. uz EKLJP jamči pravo na žalbu u kaznenim predmetima tako da svatko tko je osuđen za kazneno djelo ima pravo da o njegovoj žalbi odluči viši sud u skladu sa zakonom. Članak 47. Povelje o osnovnim pravima u Europskoj uniji propisuje pravo na efikasan pravni lijek i pravično suđenje.

Ustavni Sud BiH je u dva predmeta (AP 1785/06 od 30. 3. 2007. i AP 767/04 od 17. 11. 2005.) razmatrao navedeno pitanje, tj. da li prvostupajnsko i drugostupajnsko postupanje od strane istog suda (Suda BiH) predstavlja kršenje prava zajamčenih EKLJP i Ustava te je dosljedno prateći praksu ESLJP odbio kao neutemeljene navode apelanata i zaključio da ne postoji kršenje standarda prava na pravično suđenje iz članka II./3e) Ustava BiH i članka 6. EKLJP.

U skladu sa zakonima o kaznenom postupku entiteta i Brčko distrikta BiH svrha i procesni cilj žalbe prije svega je sprječavanje nastupanja pravomoćnosti prvostupajnske presude te da nakon otklanjanja svih nedostataka u pobijanoj presudi na koje su ukazali subjekti žalbe drugostupajnski sud donese novu, za njih povoljniju presudu. Stoga drugostupajnski sud donosi odluku o svim činjeničnim ili pravnim pitanjima koja su predmet osporavanja po jednoj ili više žalbenih osnova.

Dakle, kako domaći tako i međunarodni pravni akti opravdavaju pravo da o žalbi odluči viši sud u skladu sa zakonom, odnosno drugi neovisan i nepristran sud.

Pravni lijekovi koji su dostupni podnositelju moraju biti dovoljno sigurni ne samo u teoriji nego i u praksi, i ako nije tako, nedostajat će im nužne dostupnosti i efikasnosti. Odnosno, ispitivanje jedne stvari u dvije sudske instance, od dva neovisna suda, pruža mnogo više jamstva za pravilnost i zakonitost postupka, a također i za potpunu zaštitu prava i interesa stranaka u postupku.

Nesporno je da sadašnje stanje preispitivanja sudskih odluka od strane Apelacijskog odjeljenja nije u suprotnosti s člankom 2. Protokola 7. EKLJP i člankom 14. stavkom 5. MPGPP. Međutim, s obzirom na to da se suci Suda BiH imenuju od strane VSTV BiH u Sud BiH, a ne u neko od odjeljenja u okviru tog Suda, a da, u skladu sa zakonskim ovlastima, raspored sudaca po odjeljenjima, pa i u Apelacijsko odjeljenje, vrši predsjednik Suda BiH, pri čemu ni Zakon o VSTV BiH, a ni Zakon o Sudu BiH ne određuju dodatne kriterije na osnovi kojih bi se vršilo to raspoređivanje sudaca u Apelacijsko odjeljenje, te da ne postoji ni jedna odredba u ovim zakonima koja jamči stalnost imenovanja sudaca u Apelacijsko odjeljenje Suda BiH, ovakav način raspoređivanja sudaca u Apelacijsko odjeljenje Suda BiH ne pruža dovoljno jamstava u pogledu njihove unutarnje neovisnosti, tj. neovisnosti svakog suca u procesu donošenja odluka u odnosu na ostale suce i na predsjednika suda. Postojeći način raspoređivanja sudaca u Apelacijsko odjeljenje također ugrožava i percepciju javnosti o stvarnoj unutarnjoj neovisnosti sudaca tog odjeljenja. Sve navedeno daje prednost i osnovanost za uspostavu i osnivanje posebne sudske instance (drugostupajnske), koja je organizacijski i funkcionalno odvojena od

Suda BiH kao prvostupanjskog suda i koja bi odlučivala o žalbama protiv svih odluka donesenih u prvom stupnju od strane Kaznenog i Upravnog odjeljenja Suda BiH.

Po pitanju institucionalne reforme apelacijskog sustava u Sudu BiH, Europska komisija je na svim sastancima Strukturiranog dijaloga o pravosuđu između EU i BiH zahtijevala objektivizaciju:

u članku 7.2. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine, kako bi se otklonila mogućnost zloupotrebe ili „pronalaženje načina za jačanje objektivnosti parametara kod primjene ovog članka... uzimajući pri tom u obzir odgovarajuće zaključke iz mišljenja Venecijanske komisije”.

TAIEX seminari, mišljenja Venecijanske komisije, prijedlozi predstavnika institucija koji su sudjelovali u pripremi Nacrta zakona ponudili su najpovoljnije rješenje članka 7. stavka 2. Zakona o Sudu BiH, koje je ocijenjeno kao najprihvatljivije i najispravnije, te je istim, otklonjena „Preširoka diskrecijska ocjena koja se daje sudu i ugrožava pravnu sigurnost, vladavinu prava i osnovne vrijednosti demokratskog društva (presuda Europskog suda za ljudska prava, *Strelac i dr. protiv Njemačke*)“.

III. – NAČELA NA KOJIMA JE PRIJEDLOG ZASNOVAN

Prijedlog zakona zasnovan je na načelima transparentnosti rada, načelu dvostepenosti pri odlučivanju i načelu odgovornosti nositelja pravosudnih funkcija.

-Procesna neovisnost - Procesna jamstva neovisnosti pravosuđa obuhvaćaju načela koja se odnose na sudski postupak. Ova načela obuhvaćaju javnost suđenja, obvezu obrazloženja sudskih odluka, pravo na višestepeni postupak te pravo na zakonitog suca. Tumačenjem ovih odredbi jasno se vidi da načelo javnosti podrazumijeva javan sudski postupak i javnu objavu presude. Nadalje, neovisnost pravosuđa izravno se ostvaruje načelom višestepenosti. Preispitivanje donesenih odluka od strane viših sudskih tijela građanima pruža pravnu sigurnost da neće biti neustavno i nezakonito stavljeni u nepovoljniji položaj.

-Transparentnost rada je ključna za uspostavljanje mehanizama kontrole i jačanje povjerenja građana u pravosuđe. Transparentnost je posebno važna u pogledu rada zbog velikog stupnja neovisnosti te se načelo javnosti u radu pravosudnih tijela javlja kao jedan od bitnih mehanizama kontrole i osiguranja odgovornosti. Pravosudne institucije trebaju graditi povjerenje u odnosima s javnošću na način da afirmiraju načela transparentnosti i odgovornosti u svakodnevnom radu.

-Dvostepenost pri odlučivanju, kako pravo na djelotvoran pravni lijek predstavlja temelj za poštovanje i zaštitu individualnih prava, time je uspostava sudske kontrole na odluke prvostupanjskog suda u skladu s načelima pravne države. Dakle, pravo na žalbu u kaznenom postupku je zakonsko, ustavno, konvencijsko i jedno od temeljnih ljudskih prava. Cjelokupan postupak po redovitim pravnim lijekovima, pa i pretres pred drugostupanjskim sudom je primarno postupak po žalbi, ispitivanje njezine osnovanosti i donošenje odluke po žalbi. Radi toga pravo na žalbu u kaznenom postupku je zajamčeno u nacionalnom i međunarodnom kaznenom pravu i predstavlja središnje pravo subjekata žalbe na pobijanje svih nepravilnih i nezakonitih presuda donesenih pred prvostupanjskim sudom. Nesporno je da je žalba najvažniji pravni lijek, jer se žalba protiv prvostupanjske presude definira kao redovit, devolutivan, suspenzivan i potpun pravni lijek stranaka i drugih zakonom ovlaštenih osoba, kojim se traži od „višeg suda“ da zbog određenog nedostatka prvostupanjsku presudu preinači ili da je u cjelini odnosno djelomično ukine i zamijeni svojom presudom.

-Odgovornosti nositelja pravosudnih funkcija - Neovisnost nositelja pravosudnih funkcija nije privilegij dan u njihovu vlastitom interesu, već u interesu vladavine prava i osoba koje traže i očekuju nepristranu pravdu i ona obuhvaća niz prava ali i obveza. Opće je pravilo da nositelj pravosudne funkcije, koji ne vrši svoju funkciju na odgovarajući način, može biti podložan stegovnoj odgovornosti, pred tijelom koje provodi stegovni postupak u skladu s načelima na kojima se zasniva pravednost procedure vođenja postupka i zakonitosti stegovnih sankcija. U ovom pravcu Europska mreža pravosudnih vijeća navodi u svojim preporukama da „Pravosuđe može steći povjerenje društva kojem služi samo odgovornošću“.

Neovisan sudac može biti samo onaj koji je izabran od neovisnog tijela, koje je bez bilo kakvih predrasuda steklo dojam o njegovim stručnim i moralnim kvalitetama, koje ga čine podobnim za obavljanje funkcije. Međutim, s obzirom na to da se suci Suda BiH imenuju od strane VSTV BiH u Sud BiH, a ne u neko od odjeljenja u okviru tog suda, a da, u skladu sa zakonskim ovlastima, raspored sudaca po odjeljenjima, pa i u Apelacijsko odjeljenje, vrši predsjednik Suda BiH, pri čemu ni Zakon o VSTV BiH, a ni Zakon o Sudu BiH ne određuju dodatne kriterije na osnovu kojih bi se vršilo to raspoređivanje sudaca u Apelacijsko odjeljenje, te da ne postoji ni jedna odredba u ovim zakonima koja jamči stalnost imenovanja sudaca u Apelacijsko odjeljenje Suda BiH, ovakav način raspoređivanja sudaca u Apelacijsko odjeljenje Suda BiH ne pruža dovoljno jamstava glede njihove unutarnje neovisnosti, tj. neovisnosti svakog suca u procesu donošenja odluka u odnosu na ostale suce i na predsjednika suda. Postojeći način raspoređivanja sudaca u Apelacijsko odjeljenje također, ugrožava i percepciju javnosti o stvarnoj unutarnjoj neovisnosti sudaca tog odjeljenja.

IV. – USKLAĐENOST PROPISA S EUROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Europski standardi zahtijevaju da svaki čovjek, tijekom odlučivanja o njegovom građanskom pravu i obvezi, ima pravo na pravedno suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim zakonom ustanovljenim sudom, uz pravo na pravni lijek. Svi međunarodni akti, a i zakonodavstva drugih zemalja, ukazuju da je potrebno osigurati pravo žalbe svakoj osobi, odnosno da prvostupanjsku presudu treba preispitati neovisan sud u skladu sa zakonom. Praksa je većine zemalja da drugostupanjski sud donosi odluku o svim činjeničnim ili pravnim pitanjima koja su predmet osporavanja po jednom ili više žalbenih osnova, ali domaćim zakonom se regulira organizacija pravosuđa.

Dakle, pravo na efikasan pravni lijek pred domaćim državnim tijelom” koje proizlazi iz međunarodnih pravnih akata obvezuje sve države članice da svaka od njih individualno uređuje ovu oblast na način koji odgovara njezinom ustavnom sustavu, državnoj strukturi i sl. Dakle, materija koja se uređuje Nacrtom zakona nije regulirana pravno obvezujućim aktima EU-a.

Kako bi se postigla veća pravna sigurnost i poboljšalo funkcioniranje pravosuđa, posebno u borbi protiv teškog kriminala, cijenjeni su standardi utvrđeni Ugovorom o funkcioniranju Europske unije, odnosno definiranje kaznenih djela i sankcija u pojedinim oblastima posebno teških kaznenih djela urađeno je po uzoru na članak 83. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

U Analitičkom izvješću Europska komisija je konstatala sljedeće: „Bosna i Hercegovina nije usvojila zakon o sudovima u Bosni i Hercegovini, u skladu sa standardima EU, uključujući i definiranje kaznenih djela i sankcija u pojedinim oblastima posebno teških kaznenih djela po uzoru na članak 83. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. U cilju jačanja pravne sigurnosti i funkcioniranja pravosuđa, posebno u borbi protiv najtežih oblika kriminala, država treba bez odgađanja usvojiti ovaj zakon. Ovim zakonom trebalo bi predvidjeti i poseban drugostupanjski

apelacijski sud čime bi se ojačala neovisnost kod sudskog preispitivanja odluka Suda Bosne i Hercegovine.“

Nadalje je istaknuto: „Potrebno je usvojiti i Zakon o sudovima u Bosni i Hercegovini u skladu s europskim standardima kako bi se spriječio sukob nadležnosti u kaznenim stvarima i osigurala potrebna pravna sigurnost.“

V. – PROVEDBENI MEHANIZMI I OSIGURAVANJE POŠTIVANJA PROPISA

Provedba ovog zakona osigurana je kroz postojanje Suda Bosne i Hercegovine, Tužiteljstva Bosne i Hercegovine kao i Apelacijskog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine koji se uspostavlja ovim zakonom. Dakle, ovim zakonom se uspostavlja sud čije se nadležnosti prije svega sastoje u obvezi rješavanja po žalbama izjavljenim protiv odluka, odnosno presuda Suda Bosne i Hercegovine.

VI. – OBRAZLOŽENJE POJEDINIH RJEŠENJA

Dio prvi - Opće odredbe čl. 1. – 4.

Slijedom Jedinствениh pravila za izradu pravnih propisa u institucijama BiH u članku 1. Nacrta zakona, u formuliranju predmeta navodi se „osnovni sadržaj propisa koji važi za cijeli sadržaj pravnog propisa.“ Odnosno, ovaj članak potvrđuje kontinuitet postojanja Suda BiH, ali i osnivanje novog Apelacijskog odjeljenja Suda kao drugostupanjskog, te određuje druga pitanja koja se razrađuju i uređuju ovim propisom.

Venecijanska komisija je na svojoj 91. plenarnoj sjednici, održanoj 15. - 16. lipnja 2012. godine usvojila Mišljenje o pravnoj sigurnosti i neovisnosti pravosuđa u Bosni i Hercegovini i naglasila potrebu uspostavljanja posebnog suda, kao drugostupanjskog suda za preispitivanje odluka usvojenih od strane Suda BiH, koji bi bio neovisan i stvorio veći stupanj povjerenja u pravičnost njegovih presuda i uopće u pravosudni sustav. U tom Mišljenju se ohrabruje već tada započeti proces pripreme nacrta zakona i ukazuje na potrebu promišljanja o uvođenju jedinstvenog zakona o sudovima BiH, umjesto dva odvojena zakona koja bi se odnosila pojedinačno na Sud BiH i na drugostupanjski - apelacijski sud. Sukladno navedenom, a i kasnijim mišljenjima i preporukama članak 2. Nacrta zakona na razini BiH definira uspostavu dvije sudske instance, odnosno Sud BiH kao prvostupanjski i Apelacijsko odjeljenje Suda kao drugostupanjski sud. Cilj Nacrta zakona je uspostaviti Apelacijsko odjeljenje Suda BiH, koje će djelovati kao drugostupanjski sud na državnoj razini i primati žalbe na odluke prvostupanjskog Suda BiH i također odlučivati o drugim pitanjima navedenim u ovom nacrtu zakona.

Sjedište sudova precizirano je člankom 3. Nacrta.

Obveza za formuliranje članka 4. Nacrta proizlazi iz Jedinствениh pravila za izradu pravnih propisa (članak 44.).

Dio drugi – Temeljna načela na kojima se zasniva rad sudova čl. 5. – 15.

Cijeneći da je ovo organizacijski zakon, a sukladno zakonima o sudovima u entitetima i Brčko distriktu, ove odredbe sadrže temeljna načela kojima se vodi pravosuđe, odnosno definirana su temeljna načela primjenjiva na sudsku vlast, a koja nisu već definirana i propisana u Zakonu o VSTV-u BiH.

Člankom 17. točkom (25) Zakona o VSTV-u BiH propisano je da ovo tijelo „utvrđuje broj sudaca, tužitelja i zamjenikâ glavnog tužitelja za sudove i tužiteljstva“, a istim Zakonom utvrđena je „mreža“ odnosno popis svih sudova u BiH, ali u tom Zakonu nije pozicioniran - drugostupanjski sud BiH koji se osniva ovim Nacrtom zakona. Upravo se radi navedenog

članak 5. Nacrta poziva na to opće načelo sukladno kojem će VSTV utvrditi broj sudaca u ovim sudovima. U skladu s Mišljenjem VSTV-a ovaj članak je bio dopunjen stavkom (2), međutim isti je korigiran u skladu s Mišljenjem Venecijanske komisije.

Kada je riječ o neovisnosti pravosuđa, ovo načelo je na europskoj razini zajamčeno člankom 6. EKLJP i člankom 47. Poveljom o osnovnim pravima Europske unije, povezan s demokratskim režimom i poštovanjem načela podjele vlasti. To je osnovno jamstvo vladavine prava, demokracije i poštovanja ljudskih prava. Člankom 6. Nacrta zakona su precizirana dva osnovna oblika neovisnosti pravosuđa: institucionalni i individualni, odnosno sposobnost pravosuđa da djeluje bez pritiska od ostalih grana vlasti – izvršne i zakonodavne i da donosi odluke bez vanjskih utjecaja, tj. neovisnost suca pojedinaca prilikom obavljanja njegove profesionalne dužnosti. Neovisno odlučivanje suca kao pojedinca mora biti slobodno tako da donosi odluke u predmetima bez ikakvog vanjskog utjecaja, te je stavkom (2) ovog članka ta sloboda pojačana kroz zabranu drugih da naruše ovo bitno načelo.

Članak 7. Nacrta se odnosi na odgovornost sudaca, međutim ta odgovornost podrazumijeva njihovu dužnost za djelotvornost i savjesno postupanje u predmetu koji im je dodijeljen u rad, jer je pitanje osobne odgovornosti uslijed *zle namjere i krajnjeg nehaja* stegovno kažnjivo i to je predmet Zakona o VSTV-u BiH.

Člankom 8. Nacrta propisan je „imunitet“ tako da „*procjena činjenica ili odmjeravanje dokaza koje vrše suci da bi donijeli odluke u predmetima ne smije dovesti do građanske ili stegovne odgovornosti*“. Sukladno stavku (3) ovog članka za štetu koju učini sudac u vršenju sudačke funkcije odgovara Bosna i Hercegovina, ovo iz razloga što bi *nametanje odgovornosti za naknadu štete sucima moglo imati negativan utjecaj na rad pravosuđa u cjelini, te bi moglo ograničiti diskreciju sudaca glede tumačenja i primjene prava* (Mišljenje Venecijanske komisije – 95. plenarna sjednica 14. - 15. lipnja 2013.) Međutim ovaj članak je korigiran u skladu s Mišljenjem Venecijanske komisije.

Opće načelo zaštite prava naglašeno je u članku 9. Nacrta, koji obuhvaća i pravo na pravično suđenje kao i jednakost svih građana pred zakonom.

Načelo prema kojem „sudsku odluku može preispitivati samo nadležan sud“, odredba članka 10. pojašnjava da su odluke Suda BiH podložne preispitivanju samo na Apelacijskom odjeljenju Suda BiH, koji se upravo uspostavlja radi preispitivanja odluka Suda BiH od drugog neovisnog suda.

Članak 11. ukazuje na načelo javnosti (rad sudova je javan). Izuzeci od javnih sudskih rasprava propisani su procesnim zakonima u BiH (Zakonom o kaznenom postupku BiH, Zakonom o parničnom postupku pred Sudom BiH, Zakonom o upravnim sporovima.... i člankom 6. Europske konvencije o ljudskim pravima) te će sudovi primjenom tih propisa u postupku odlučiti o osnovanosti isključenja javnosti.

Članci 12. i 13. Nacrta zakona reguliraju formalna pitanja kao što su službene legitimacije i nošenje i izgled sudačke toge. Članak 13. dopunjen je stavkom (3) u skladu s Mišljenjem VSTV-a.

Članak 14. odnosi se na isticanje oznaka pripadnosti od strane sudaca, odnosno ograničenje ovog prava uslijed obnašanja javne funkcije i odražavanja nepristranosti sudaca, pa je stoga primjenjivo na suce samo za vrijeme vršenja službene i sudačke dužnosti.

Članak 15. Nacrta zakona nema za cilj regulirati proceduru sudske suradnje, nego navodi samo opće pravilo da su sudovi dužni surađivati.

Dio treći Nacrta zakona – Nadležnost sudova –

U poglavlju I. uređuje se nadležnost Suda BiH kao prvostupanjskog suda, i to kroz čl. 16., 17. i 18.

Članak 16. propisuje kaznenu nadležnost, stavak (1) daje Sudu BiH prvostupanjsku nadležnost za kaznena djela utvrđena Kaznenim zakonom BiH i drugim zakonima BiH, te ne zahtijeva nikakvo posebno obrazloženje.

Međutim, određene dileme su bile u formulaciji sadašnjeg stavka (3) članka 16., koji propisuje kaznenu nadležnost Suda BiH.

Naime, Venecijanska komisija je još 2013. g. objavila Mišljenje o tadašnjem Nacrtu zakona o sudovima BiH¹, u kojem je zaključila da tako važna odredba koja regulira kaznenu nadležnost – pogotovo njezin stavak (2) mora biti precizirana na način da ne ostavlja prostora za dvojako tumačenje. U brojnim pokušajima da se precizira navedena odredba, 20. 7. 2017. godine je na sastanku Strukturiranog dijaloga o pravosuđu između EU i BiH ponuđen prijedlog za navedeni stavak od strane stručnjaka Europske komisije, a koji se zasniva na pravnoj stečevini Europske unije – članku 83. Ugovora o funkcioniranju EU (TFEU)².

Naime, ovaj zakon, kao što je to slučaj i s navedenom normom pravne stečevine EU, je organizacijske, a ne materijalnopravne prirode. Iz tog razloga je prijedlog stručnjaka EU zauzeo stav da se norma treba pozivati na „područja/oblasti“ kaznenih djela, kao što je to uradio TFEU, a ne taksativno nabrojati kaznena djela. Ovo iz osobitog razloga jer se kaznena djela, npr. korupcije, kao takva ne mogu naći u entitetskim kaznenim zakonima jer nisu definirana kao „korupcija“ već kao zloupotreba položaja, primanje i davanje mita itd., kao što na isti način, nemamo definirana navedena djela kao „korupcija“ u svim zemljama članicama EU, već su različita kaznena djela iz te kategorije grupirana u oblast koja se u širem smislu zove korupcija. Imajući to u vidu, Sud i Tužiteljstvo BiH bi imali značajne poteškoće prilikom odlučivanja koje djelo bi imalo elemente korupcije, iako postoji od nedavno naputak VSTV-a o kategorizaciji koruptivnih kaznenih djela, ali koje je samo upućujuće prirode za lakše zavođenje i praćenje predmeta u TCMS-u.

To se odnosi i na sva druga kaznena djela koja nisu taksativno nabrojana kao „djela“, nego područja - oblasti „terorizma“, „organiziranog kriminala“ itd. Također, ako bi se ostalo pri nabrojanju samo kaznenih djela a ne područja/oblasti, to bi značilo da svako novo kazneno djelo koje će iz određenog područja biti u budućnosti uvedeno u kaznene zakone entiteta i Brčko distrikta bi automatski bilo isključeno iz opsega primjene ovog stavka Zakona o sudovima BiH, odnosno ukazivalo bi na potrebu dopuna ovog zakona.

Upravo iz tih razloga i norma članka 83. TFEU koristi termin „područja/oblasti“ kada navodi da „s obzirom na razvoj kriminaliteta, Vijeće može usvojiti odluku kojom se utvrđuju ostala područja kriminaliteta koja ispunjavaju kriterije definirane u ovom stavku.“

Potpuno razumijući nomotehnička pravila izrade propisa koja možda ne sugeriraju pozivanje na „područja“ u ovom slučaju, znajući da je taj termin stran u nomotehničkoj praksi u BiH, jasno je da jedino korištenjem tog termina složen pravni sustav s četiri jurisdikcije kao što je slučaj s BiH može djelotvorno funkcionirati kad je u pitanju objekt zaštite ove norme, a to je država BiH. Na kraju, upravo iz procesa približavanja EU, BiH će se morati opredijeliti za terminologiju, koja iako možda nova u praksi, omogućava efektivnu primjenu zakona EU na njezinom teritoriju.

U skladu sa svim gore navedenim, korišten je termin kaznenih djela iz područja/oblasti (umjesto navođenja materijalnog naziva tih djela u prvom dijelu stavka (3)).

TFEU je također izričito jasan kad navodi da se radi o djelima u „području osobito teškog kriminaliteta s prekograničnim elementima koji proizlaze iz prirode ili učinka takvih kaznenih

¹ (Vidjeti pasus br. 88, točka 7 na [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)015-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)015-e))

² Službeni prijevod članka 83. TFEU na hrvatskom jeziku vidjeti na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A12016ME%2FTXT>

djela ili iz posebne potrebe njihova zajedničkog suzbijanja“. Međutim, i TFEU je organizacijske prirode i da ostavlja zemljama članicama da svaka na svoj način definira stupanj „težine“ kaznenog djela, pa je ocijenjeno kao dobro ostaviti ovako šire postavljenu normu, ako se već ne ide u bliže definiranje pojma „teški oblik kaznenih djela“.

Na isti način je uveden pojam „šteta velikih razmjera“ jer je neopravdano ostaviti mogućnost da Sud BiH procesuirao bilo koju štetu, osobito bagatelnu. Ako se već ne definira razmjera štete u ovom propisu (a bilo je takvih pokušaja uvođenja cenzusa na raspravama u okviru Strukturiranog dijaloga), onda je bolje ostaviti Sudu da kroz praksu iskristalizira koja je to razina štete „velikih razmjera“ koja bi bila dovoljna za zasnivanje nadležnosti u ovom slučaju. Konačno, u skladu s citiranim Mišljenjem Venecijanske komisije³, a kako je i učinjeno u prijedlogu, razdvojeno je izvršenje kaznenih djela iz pojedinih područja/oblasti od strane pojedinaca i kriminalnih skupina.

Dakle članak 16. stavak (3) zasniva nadležnost Suda BiH za kaznena djela iz nadležnosti entiteta ili kantona ili Brčko distrikta zbog toga što je:

- kazneno djelo počinjeno na, ili....od strane pojedinca,
- kazneno djelo počinjeno na, ili....od strane kriminalnih skupina,
- izvršenjem kaznenog djela nastala šteta velikih razmjera za BiH,
- kazneno djelo u suprotnosti s međunarodnim obvezama.

Članak 16. sadašnji stavak (4) u točki a) propisuje nadležnost Suda BiH u području međunarodne i međuentitetske suradnje, te je nepotrebno dodatno obrazloženje. (Venecijanska komisija preporučuje da on ostane ovakav kakav jest).

Nadalje isti stavak u točki b) propisuje nadležnost Suda BiH da u skladu s glavom XXIV. – izvanredni pravni lijek – postupka kod ponavljanja postupka, odnosno provodi ponovi kazneni postupak koji je okončan pravomoćnom odlukom Suda na način kako je riješeno u Zakonu o kaznenom postupku BiH (Venecijanska komisija preporučila je da je u odredbu potrebno uvrstiti pozivanje na ovaj zakon).

Člancima 17. i 18. uređena je građanska i upravna nadležnost. Iako sukladno važećem Zakonu o Sudu BiH Upravno odjeljenje rješava i građanske i upravne sporove, ovim nacrtom se pojedinačno reguliraju ove dvije vrste nadležnosti. Članak 17. je usklađen s Mišljenjem Venecijanske komisije.

Nadležnost propisanu ovim člancima je nepotrebno dodatno obrazlagati, ali zbog komentara Venecijanske komisije iz Mišljenja iz 2013. godine u vezi s točkom b) članka 17. ističemo da se radi o tužbama za naknadu štete nastale npr. iz radnih odnosa (neutemeljeni otpust radnika, neutemeljena suspenzija s radnog mjesta,...), neutemeljenog pritvora ili lišavanja slobode... dakle, radi se o šteti koja je nastala *pri vršenju poslova službenih osoba*.

U poglavlju II. Nacrta uređuje se nadležnost Apelacijskog odjeljenja Suda BiH kao drugostupanjskog suda, i to kroz čl. 19.

Prema Nacrtu zakona, Apelacijsko odjeljenje Suda BiH ima nadležnost odlučivati po pravnim lijekovima na odluke Suda BiH, i to po redovitim pravnim lijekovima točka a) koji su predviđeni zakonima (npr. žalba), ali i izvanrednim pravnim lijekovima točka c) koji su predviđeni zakonima.

Točkom b) članka 19. stavka (1) propisuje se da je Viši sud BiH nadležan da odlučuje o „*pravnim lijekovima na odluke svojih vijeća ako zakonom nije drugačije određeno*“ (npr. članak 317a. (1) „Protiv presude vijeća Apelacijskog odjeljenja dopuštena je žalba u slučaju..... ..o žalbi protiv drugostupanjske presude odlučuje trećestepeno vijeće sastavljeno od trojice sudaca.) Drugi nedostaci ove odredbe uočeni od strane Venecijanske komisije su otklonjeni.

³ Pasus 42

Odredbom članka 20. propisana su postupanja i rokovi po žalbama na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva.

Dio četvrti Nacrta zakona – Unutarnja organizacija Suda i Apelacijskog odjeljenja Suda

Poglavlje I. – Rukovođenje i rad u sjednicama – čl. 21. - 24.

Ovim dijelom Nacrta propisane su i vrlo jasno, u skladu s dosadašnjom praksom i potrebama, definirane ovlasti i odgovornosti predsjednika, opće sjednice, Proširene sjednice Apelacijskog odjeljenja Suda i kolegija. Ove odredbe su koncipirane na bazi dobre prakse u primjeni istih u entitetskim zakonima o sudovima, te je članak 21. usklađen s Mišljenjem Venecijanske komisije.

Poglavlje II. – Sudska odjeljenja i odjeli – čl. 25. - 29.

Od uspostave Suda BiH pokazalo se opravdanim organizacijsko unutarnje ustrojstvo kroz osnivanje sudskih odjeljenja, te u tom pravcu istu praksu prati i ovaj Nacrt zakona. S obzirom na to da je Upravno odjeljenje rješavalo predmete iz „građanske“ oblasti, člankom 25. stavkom (1) točkom b) Nacrta, predviđeno je posebno građansko odjeljenje, te je stavkom (2) ovog članka ostavljena mogućnost za, u slučaju opravdanosti, uspostavu „izvršnog odjeljenja“. Sukladno dosadašnjoj praksi, način rada sjednica sudskih odjeljenja uređen je člankom 26. Iako važeći Zakon o Sudu BiH precizira koji odjeli postoje u kojem odjeljenju, nakon analize uočeno je opravdanim da se ostavi mogućnost za uspostavu odjela u odjeljenjima za koja se ukaže potreba, i to na način kako to predviđa članak 27. Nacrta.

U skladu s Mišljenjem Venecijanske komisije članak 28. je dopunjen stavkom (3).

Poglavlje III. – Sudska uprava i službenici suda –

Članak 30. Nacrta propisuje što čini sudsku upravu, a članci 31., 32. i 33. propisuju pojedinačne nadležnosti tijela sudske uprave. Sadržaj ovih odredbi preciziran je u skladu s dosadašnjom dobrom praksom ovih tijela sudske uprave.

Čl. 34. - 42. reguliraju stručno sudsko osoblje, administrativno i pomoćno osoblje. Cijeneći da su prava, dužnosti, opći uvjeti za zaposlenje,... za sve ove kategorije propisani posebnim zakonima (Zakon o radu u institucijama BiH, Zakon o državnoj službi u institucijama BiH, Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH, Zakon o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini BiH...), time se ovim odredbama upućuje koji propis se odnosi, odnosno primjenjuje na pojedinačnu kategoriju. Ukupan broj zaposlenih u svakom sudu, koji je potreban za pravovremeno i efikasno obavljanje poslova, utvrđuje se sukladno „kriterijima“, koje, u skladu sa svojim nadležnostima utvrđuje VSTV BiH kako je i predviđeno člankom 40. Nacrta.

Poglavlje IV. – Zaštita tajnih podataka

Članak 43. Nacrta propisuje dužnost kako sudaca tako i službenika suda da čuvaju u tajnosti svoja saznanja o sudionicima postupka kao i pravnim i činjeničnim okolnostima njihovog predmeta do kojih su došli tijekom službenog rada, a članak 44. propisuje dužnost čuvanja službene tajne bez obzira na način na koji su je doznali, te ta obveza traje i nakon prestanka rada u Sudu.

Dio peti - Nadležnost Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine

Uloga Ministarstva pravde BiH, sukladno Mišljenju Venecijanske komisije člankom 45. ovog nacrta je ograničena i precizirana u pravcu provođenja aktivnosti kojim se može pospješiti rad sudova, te na međusobnu suradnju i komunikaciju.

Članak 46. proizlazi iz prava i obveze ovlaštenog inspektora koja su mu dana Zakonom o upravi, da vrši nadzor nad pravilnim obavljanjem poslova uprave, pa time i sudske uprave.

Zakonom o Sudbenoj policiji Bosne i Hercegovine uspostavljena je Sudbena policija koja pruža pomoć Sudu BiH i izvršava druge naloge tog suda u skladu sa spomenutim zakonom, ali kako se ovim nacrtom uspostavlja i Apelacijsko odjeljenje Suda BiH, nužan je bio članak 47. Cijeneći da nisu rijetki slučajevi da Ministarstvo pravde zaprimi pritužbu protiv suca ili predsjednika Suda, a cijeneći nadležnost VSTV-a BiH, odnosno da je Ured stegovnog tužitelja jedino ovlašten da postupa po pritužbama, to je precizirano člankom 48. Nacrta.

Dio šesti - Financiranje rada sudova

U članku 50. Nacrta zakona precizno su navedeni koraci postupanja Suda i Apelacijskog odjeljenja Suda od podnošenja prijedloga proračuna do podnošenja izvješća o izvršenju proračuna. Ovaj članak je u potpunosti usuglašen s načinom odobravanja sredstava drugih institucija koje se financiraju iz proračuna BiH.

Dio sedmi - Prijelazne odredbe – čl. 51. - 57.

Individualna neovisnost suca ima više aspekata, a Venecijanska komisija ocjenjuje osobito bitnim sigurnost mandata i finansijsku sigurnost – „mandat suca mora biti adekvatno osiguran zakonom, a u idealnom slučaju, treba završiti umirovljenjem“. Upravo iz tog razloga članak 51. st. (1) i (2) Nacrta propisuje da uspostavljeni Sud BiH nastavlja raditi u kontinuitetu i da predsjednik Suda i suci zadržavaju sva prava stečena prije stupanja na snagu ovog zakona.

Nadalje, individualna neovisnost sudaca ima i druge aspekte, a Venecijanska komisija ocjenjuje bitnim imenovanje i unaprjeđenje sudaca, te je sukladno tome člankom 51. stavkom (3) ostavljena mogućnost predsjedniku ili sucima Suda BiH da sudjeluju u proceduri izbora sudaca Apelacijskog odjeljenja Suda BiH, s tim da svaki pojedinac, ako bude imenovan, zadržava status u skladu s ranijom pozicijom na Sudu BiH do početka rada nove sudske instance.

Kako je navedeno u stavku (1) Sud BiH nastavlja raditi u kontinuitetu, ali cijeneći razloge zbog kojih se donosi ovaj zakon, a kako je predviđeno u stavku (5) čl.51., početkom rada Apelacijskog odjeljenja Suda prestaje s radom Apelacijsko odjeljenje koje je vršilo drugostupanjsku nadležnost u tom sudu.

Kako stavak (2) članka 51. jamči stalnost funkcije predsjedniku i sucima Suda BiH, isto tako je ovim stavkom zajamčena stalnost zaposlenja ostalog zaposlenog osoblja, a stavak (6) ostavlja mogućnost da predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda može sporazumno s predsjednikom Suda preuzeti zaposlene uz njihovu suglasnost, na istu ili sličnu poziciju koju ta osoba ima u Sudu. Također, ovaj članak je dopunjen stavkom (4) u skladu s Mišljenjem Venecijanske komisije.

Članak 52. Nacrta propisuje obvezu nadležnih ministarstava da osiguraju u predviđenom roku potrebne materijalno-financijske uvjete za početak rada Apelacijskog odjeljenja Suda, nakon čega će, sukladno stavku (2) tog članka Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće donijeti odluku o početku rada Apelacijskog odjeljenja Suda čiji sastavni dio će biti i odredba o ispunjenosti uvjeta za početak rada.

Cijeneći nadležnosti Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća, člankom 53. Nacrta ostavljen je rok da to Vijeće donese odluku o potrebnom broju sudaca u Apelacijskom odjeljenju Suda, u dodatnom roku provede proceduru izbora i imenovanja predsjednika, a u novom dodatnom roku izvrši izbor i imenovanje sudaca Apelacijskog odjeljenja Suda. S obzirom na to da su Zakonom o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine propisani uvjeti potrebni za pojedinačne funkcije u pravosuđu, uz navođenje svakog uspostavljenog suda u BiH, stavkom (3) ovog članka je (zbog praznine u Zakonu o VSTV-u) propisano da se izbor kako predsjednika, tako i sudaca u Apelacijskom odjeljenju Suda provodi po proceduri i pod uvjetima koji se odnose na imenovanje predsjednika i sudaca Suda BiH i uz primjenu odredbi koje se odnose i na mandat (stavak 4).

Do izmjena Zakona o plaćama i drugim naknadama u sudskim i tužiteljskim institucijama na razini Bosne i Hercegovine kojim će se precizirati plaće i naknade za predsjednika, suce i stručno osoblje u Apelacijskom odjeljenju Suda, primjenjivat će se isti uvjeti kao i za predsjednika, suce i stručno osoblje u Sudu BiH kako je to predviđeno člankom 54. Nacrta zakona.

Zakonom o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine u članku 17. točka (22) propisana je nadležnost Vijeća da „utvrđuje kriterije za ocjenjivanje rada sudaca i tužitelja“. Zakonima o sudovima u entitetima i Brčko distriktu propisano je da rezultate rada sudaca vrši predsjednik tog suda, ocjenjivanje rezultata rada predsjednika suda vrši predsjednik suda višeg po rang. Važeći Zakon o Sudu BiH nema predviđenu mogućnost ocjene sudaca tog suda. Sukladno navedenom u ovaj Nacrt inkorporiran je članak 55. koji propisuje način ocjenjivanja sudaca i predsjednika u ova dva suda koji su predmet ovog nacrta zakona. Venecijanska komisija je u svom ranijem mišljenju istaknula da „*Ova odredba djeluje problematično pošto određuje predsjednika suda kao središnju figuru u procesu ocjenjivanja sudaca. To ne samo da može dovesti do sukoba interesa nego i do zloupotrebe, jer se ograničava neovisnost sudaca pojedinaca.*“ U tom kontekstu napominje se da je zakonom propisana učestalost ocjenjivanja, a posljedice tog ocjenjivanja imaju važnost prilikom unaprjeđenja, odnosno u natječajnoj proceduri za neku drugu poziciju od one na kojoj se sudac nalazi i u skladu koje je ocijenjen. Nadalje, VSTV je ovlašten da utvrdi kriterije ocjenjivanja koji su dostupni nositeljima pravosudne funkcije, te je ocjenjivač dužan obrazložiti ocjenu u skladu s danim kriterijima.

Također, u skladu sa svojim nadležnostima VSTV će u roku ostavljenom u članku 56. Nacrta utvrditi kriterije za određivanje ukupnog broja zaposlenih u tom sudu, a iz stavka (2) ovog članka proizlazi obveza za predsjednika Apelacijskog odjeljenja Suda da donese pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u tom sudu, a predsjednik Suda će u slučaju potrebe uskladiti važeći ili donijeti novi pravilnik.

Članak 57. Nacrta zakona propisuje obvezu preuzimanja predmeta iz nadležnosti Apelacijskog odjeljenja Suda koji su primljeni u rad kod Apelacijskog odjeljenja, te je stavkom (2) ovog članka ostavljen rok predsjednicima da izvrše primopredaju predmeta. U skladu sa stavkom (3) predsjednik Apelacijskog odjeljenja Suda dužan je osigurati rad na predmetima koje preuzme od Apelacijskog odjeljenja.

Dio osmi – Završne odredbe – čl. 58. – 61.

Ovim dijelom ostavlja se rok za pripremu nužnih izmjena zakona, donošenje podzakonskih akata, određuje rok prestanka važenja Zakona o Sudu BiH, kao i stupanje na snagu ovog zakona.